Definitio scientiæ unius & diversarum.

Scientia una est, quæ unius est generis : quæ conficitur ex primis, & sunt partes, aut affectus horum per se : ut, *Physica.*

Diversæ scientiæ sunt, quarum principia ex eisdem non sunt, nec ex unius principiis principia alterius proficiscuntur : ut. *Physica & Mathematica,*

Definitio solertiæ.

Solertia est conjectatio medii in tempore admodum brevi : ut, *si quis advertens Lunam eâ parte, quâ solem aspicit, semper lucidam esse, statim cognoscat Lunam illuminari à Sole.*

EX LIBRIS TOPICORUM.

Divisio Sillogismi.

Definitionem Syllogismi vide in lib. Priorum.

Dividitur syllogismus in demonstrationem, syllogismum dialecticum litigiosum, & pseudographum.

Demonstratio est, quando ex veris & primis syllogismus erit, aut ex talibus, quæ per aliqua primò & vera, suæ cognitionis principium sumpserunt. Exemplum prioris membri : ut *omne animal rationale est risibile, omnis homo est animal rationale, ergo omnis homo est risibilis.* Posterioris: ut, *omne risibile est rationale, omnis homo est risibilis, ergò omnis homo est rationalis.*

Primò vera sunt, quæ non per alia, sed per se ipsa fidem habent : ut, *omne animal rationale est risibile.*

Dialecticus syllogismus est, qui ex probabilibus

bus eſt collectus: ut, *Omnis mater diligit filium: Hæc eſt mater, ergo hæc diligit filium.*

Probabilia ſunt quæ videntur omnibus, aut pluribus, aut ſapientibus: & his omnibus vel plurimis, vel maximè familiaribus & probatis. Exemplum 1 membri: *Omnis mater diligit filium.* 2. *Honores ſunt expetendi.* 3. *Præferenda eſt opibus eruditio.* 4. *Virtus maximè eſt expetenda.* 5. *Viſio fit recipiendo.*

Litigioſus eſt ſyllogiſmus ex iis, quæ videntur probabilia, non ſunt autem, vel qui ex probabilibus, aut ex iis, quæ videntur probabilia, eſt apparens. Exemplum 1. membri. *Quidquid non caret oculis, habet oculos, lapis non caret oculis, ergo habet oculos.* 2. *Omnis mater diligit filium, omnis pater diligit filium, ergo omnis pater eſt mater.* 3. *Quidquid non perdidiſti, habes, aurum habes, ergo aurum non perdidiſti.*

Syllogiſmus pſeudographus eſt, qui fit ex propriis diſciplinæ ſumptionibus non veris: ut, *Omnes ſemicirculi ſunt æquales, ſed ſemicirculus majoris circuli, & ſemicirculus minoris ſunt ſemicirculi, ergo ſunt æquales.*

Diviſio & definitio prædicatorum.

Prædicata propria ſunt quatuor, Terminus, Proprium, Genus, & Accidens.

Terminus eſt oratio, quid erat eſſe ſignificans: ut, *animal rationale, reſpectu hominis.*

Proprium eſt, quod non indicat, quid eſt eſſe, ſoli autem ineſt, & converſum prædicatur de re, ut, *riſibile, reſpectu hominis.*

Genus eſt, quod de pluribus & differentibus

ſpecie in eo, quod quid eſt, prædicatur: ut, *animal reſpectu hominis & bruti.*

Accidens eſt, quod nihil horum eſt neque definitio, neque proprium, neque genus, in eſt autem rei; ut, *album reſpectu parietis.*

2. Accidens eſt, quod contingit ineſſe cuivis uni & eidem, & non ineſſe: ut *album*, &c.

Diviſio ejusdem & definitiones.

Idem tripliciter dicitur, numero, ſpecie, genere.

Eadem numero ſunt, quorum nomina plura, res autem una, ut, *indumentum & veſtis.*

Eadem ſpecie ſunt, quæ cùm ſint plura, indifferentia ſunt ſecundum ſpeciem, ut, *Ioannes & Petrus.*

Eadem genere dicuntur, quæcunque ſub eodem genere ſunt, ut, *homo & equus.*

Definitio propoſitionis Dialecticæ.

Propoſitio Dialectica eſt interrogatio probabilis aut omnibus, aut plurimis, aut ſapientibus, & his vel omnibus, vel plurimis, vel maximè familiaribus non inopinabilis, ut, *an omnis mater diligat filium? &c.*

Definitio Problematis Dialectici.

Problema Dialecticum eſt ſpeculatio intendens vel ad electionem & fugam, vel ad veritatem & ſcientiam, aut per ſe, aut ut adminiculans ad aliquid aliud talium: de quo aut neutro modo opinantur, aut contrariè plerique ſunt ſapientibus, aut ſapientes plerisque, aut utrique iidem iisdem; ut, *Suntne decem categoriæ, an non?*

Poſi-

Positionis definitio.

Positio est opinio admirabilis alicujus familiarium secundùm Philosophiam; ut, *Sol est in centro universi.*

EX LIBRIS ELENCHORUM.

Definitio Elenchi, sive Redargutionis.

Redargutio est syllogismus, cum contradictione conclusionis: ut, si quis defendat Medeam non amare prolem, hæc erit redargutio, *Omnis mater diligit prolem, Medea est mater, ergo Medea diligit prolem.*

Definitio Sophistices & Sophistæ.

Sophistice est apparens sapientia, non existens autem.

Sophista est pecuniarum aucupator ab apparente sapientia & non existente.

Divisio disputationum & definitiones.

Disputationes sunt quadruplices, doctrinales, dialecticæ, tentativæ, contentiosæ.

Disputationes doctrinales sunt, quæ ex propriis principiis cujusque disciplinæ, & non ex iis quæ videntur respondenti, colligunt: ut, *si quis sic disputet: Omne animal rationale est risibile, omnis homo est animal rationale, ergo omnis homo est risibilis.*

Disputationes dialecticæ sunt, quæ ex probabilibus collectivæ sunt contradictionum: ut, *si quis ita disputet: Omnis mater diligit filium, Medea est mater, ergo Medea diligit filium.*

Disputationes tentativæ sunt, quæ ex iis colligunt, quæ videntur respondenti, & quæ necessarium est eum scire, qui simulat se habere scien-